

Dezavantajlı Çocuklar, Avantajlı Çocukları Yakalayabilir mi?

Dezavantajlı ve avantajlı bölgelerde eğitim görmek, çocuklar arasındaki makası gerçekten açıyor mu? Bu konuda yapılan bir araştırmayı inceleyelim...

Çocuklar eşit doğar. Bu eşitliği bozan eğitim sistemi, sosyal güvenlik sistemi, proje çocuk seven mükemmeliyetçi yetişkinler veya kendini yetiştirmeden (salt eğitsel değil, insani gelişmişlik) sürekli çocuk doğurup yetiştirmek isteyen ebeveynler olur.

***

Ohio State Üniversitesi Sosyoloji Profesörü Douglas Downey, bölgeler arası eğitimin çocuklar arasındaki makası açıp açmadığını öğrenmek amacıyla yeni bir çalışmaya öncülük etti. (Tabii bu çalışma Amerika adına çıkarım yapılmasını sağlayabilir.)

Downey, çalışmayı Güney Kaliforniya Üniversitesi'nden David Quinn ve Ohio State'teki sosyoloji doktora öğrencisi Melissa Alcaraz ile gerçekleştirdi.

Downey ve meslektaşları, ülkedeki 230 okulda 17.000'den fazla öğrenciyi içeren Amerikan Eğitim Bölümü merkezli ECLS (The Early Childhood Longitudinal Study) verilerini kullandı. Çalışmada ayrıca 3.000 çocuk altörneklem olarak kullanıldı. Çocuklar, anaokulunun başında ve sonunda, birinci ve ikinci sınıflarının tamamlanmasına yakın okuma testleri aldı. Bu testlerle, çocukların üç okul döneminde öğrendiklerinin ve yaz dönemindeki sürecin gelişimlerine katkısının izlenmesi amaçlandı.

Profesör Downey, bu incelemenin tıbbi araştırmalarda yeni ilaçların test edilmesine benzediğini belirtti. Bu durumda okullar tedavi süreci iken yaz dönemi öğrencilerin tedavi almadığı kontrol dönemi olarak nitelendirilebilir.

Sonuçlar, dezavantajlı öğrencilere hizmet veren okullardaki çocukların -ortalamada- daha avantajlı okullardaki çocuklar gibi okuma puanlarını artırdığını göstermiştir.

Downey, bu çalışmanın "tüm okulların eşit derecede iyi olduğu anlamına geldiği" gibi bir değerlendirme yapmayı sağlayamayacağını belirtti. Ancak bulgular "iyi" okulların hepsinin daha zengin bölgelerde, "kötü" okulların da fakir bölgelerde yoğunlaşmadığını gösterdi.

2008 yılında Eğitim Sosyolojisi dergisinde de yayımlanan bir çalışmayla paralel sonuçlar veren bu çalışma, dezavantajlı çocukların öğrenme açığını kapatılabildiğini ortaya koyuyor. Aslında işin özüne bakarsak, ortada bir öğrenme problemi yok. Bazı çocukların yaşama zorlu şartlarla mücadele ederek başlaması sorunsalı var. Bazı çocuklar için her şey düşünülürken, bazı çocuklar "her şeyi düşünmek" zorunda kalıyor. Hem de çocukluklarında..

Downey'in de vurguladığı üzere, dezavantajlı çocuklar yaşama daha fakir ev ortamları ve mahallelerde başladığı için onların yarış çizgisi epey geriden başlıyor.. (Ne yazık ki her insan rekabet dünyasına doğuyor.)

Downey'e göre çocuklar klasik düşüncenin aksine okula gittiklerinde açığı kapatmaya başlıyor. Bu noktada okullar da tamamen iyi-kötü olarak tanımlanmıyor. Dezavantajlı bölgelerdeki çocuklara hizmet veren okullar, daha avantajlı çocuklara hizmet verenler kadar gerekeni yapıyor. Downey bu durumu okulları değerlendirme sistemlerinin hesaba katmadığı bir noktayı vurgularak savunuyor: Okul dışı durumlar.

Bu durumlar, dezavantajlı bölgelerde yetişen çocukların " yaz kaybı " olarak değerlendiriliyor. Yaz dönemlerinde daha refah bölgelerde yetişen çocukların gelişimi için bir engel yokken, yoksul

bölgelerin çocukları için ailedeki dengesizlik, gıda güvensizliği gibi konularda çeşitli zorluklarla baş etme olasılığı yüksek oluyor.

Downey'e göre yaz dönüşü dikkate değer olan şey öğrenme açığının ortadan kalkması. Çünkü yaz sonunda dezavantajlı öğrenciler okula geri döndüğü zaman, refah bölgelerin okullarındaki öğrencilerle aynı oranda öğrenmeye meyilli olabiliyor. Bunun sebebi belki de yazın gelişimsel aktivitelerden uzak kalmalarıdır. Çünkü, dezavantajlı durumdaki çocukların ebeveynleri tarafından yazın sanat, spor gibi alanlara yönlendirilme ihtimalleri düşük.

**

Douglas Downey, okul yılı boyunca avantajlı öğrencilere hizmet veren okullar ile çoğunlukla dezavantajlı öğrencilere hizmet veren okullar arasındaki farkın esasen sıfır olduğunu düşünüyor.

Bu noktada sınav puanlarının okulların etkisini değerlendirmede adil bir yol olmadığını düşünüyor. Çünkü resme biraz dışarıdan bakmak, okul dışını faktörlerini de değerlendirmeye katmak gerekiyor. Elbette bu daha yoksul çevrelerdeki okulların görmezden gelinebilmesi demek değil..

Downey sonuçların dezavantajlı okullara yatırım yapılmasına gerek olmadığı anlamına gelmediğini; aksine daha fazla yatırımla, eşitsizliği azaltmada daha aktif bir rol oynayan okullar oluşturmanın mümkün olabileceğini vurguladı.